

Intervenen el PRESIDENT i els Srs. F. SOLDEVILA i M. QUEROL i GAVALDÀ (creu que algunes comparacions temàtiques usades per En Serafi podrien ésser reminiscències clàssiques). — A.-M. BADIA i MARGARIT, Secretari.

19 maig 1951: Art i Arqueologia. — Presideix el Sr. R. ARAMON i SERRA.

El PRESIDENT informa sobre les manifestacions de contingut arqueològic i històricoartístic del VIII Congrés Internacional d'Estudis Bizantins, tingut a Palerm del 3 al 10 d'abril.

El Sr. JOSEP DE C. SERRA i RÀFOLS explica la seva comunicació sobre *La participació de Bosch i Gimpera en l'organització dels Congressos Internacionals de Prehistòria i Protohistòria*. Els Congressos de Prehistòria — diu — no són moderns: ja el 1865 es reunien els prehistoriadors a la Spezia. La primera reunió s'anomenà Congrés Internacional d'Antropologia i d'Arqueologia prehistòriques; aquests Congressos continuaren fins a la primera guerra mundial. Per aquesta causa el que havia de tenir lloc a Madrid el 1916 ja no es reuní. Un cop acabada la guerra, l'Institut Internacional d'Antropologia de París intentà de reprendre els Congressos, sense poder aconseguir-ho; la qüestió de la participació dels estudiosos alemanys entrà en gran part en aquest fracàs. Bosch i Gimpera, que considerava del màxim interès la represa dels Congressos internacionals de prehistoriadors, aprofità la reunió del V Congrés d'Arqueologia d'Alger (1930), per a celebrar una petita conferència, de la qual s'aixecà acta, entre alguns assistents alemanys (Bersu, Unverzagt), francesos (Reygasse, Bégouen) i hispànics (Puig i Cadafalch, Taracena, Serra i Ràfols); com a conseqüència d'aquesta reunió, quedà encarregat de dirigir-se a títol personal a les principals figures dels estudis prehistòrics, convocant-los a una reunió per a reprendre els congressos. El seu prestigi excepcional aconseguí de vèncer totes les dificultats, i la reunió convocada pel nostre amic tingué lloc a Berna el dia 28 de maig de 1931. L'èxit fou tan gran que hi assistiren prehistoriadors de quinze països (Suècia, Noruega, Dinamarca, Letònia, Polònia, Txecoslovàquia, Hongria, Alemanya, Bèlgica, Holanda, Gran Bretanya, Suïssa, França, Espanya i Itàlia) a títol completament personal. Cap altre prehistoriador de qualsevol país no hauria aconseguit res de semblant. A Berna fou creada la nova organització amb el nom de Congrés Internacional de Ciències Prehistòriques i Protohistòriques, que encara porta avui. En fou designat el Consell Permanent, del qual formaren part, com a membres, Bosch i Gimpera i Obermaier (alemany naturalitzat espanyol), i, com a secretaris nacionals, Serra i Ràfols i Taracena. Els congressos celebrats (amb assistència nombrosíssima) foren els de Londres (1932) i Oslo (1936). El tercer havia de tenir lloc a Budapest el 1940, però la segona guerra mundial li féu córrer la mateixa sort que el de Madrid del 1916. Els prehistoriadors noruecs havien quedat dipositaris de l'organització, i el 24 de juny de 1948 reuniren a Copenhaguen el Consell Permanent. Bosch i Gimpera hi assistí (però aquesta vegada com a representant de Mèxic); Obermaier havia mort; llurs vacants com a membres foren cobertes per Serra i Ràfols (que assistí a la reunió portant la representació de l'Institut) i per Taracena; Pericot i García Bellido foren designats com a secretaris nacionals en substitució d'aquests. El 1950 el Congrés es reuní a Zuric, on s'acordà de celebrar a Madrid la propera sessió l'any 1954, sota la presidència de Taracena, però la mort d'aquest el passat gener obligarà a alguns canvis en l'organització prevista per a aquest congrés; de moment, hom pensa de proposar Pericot per a cobrir la vacant que Taracena deixa com a membre. La valuosa documentació de la reunió privada de Berna, amb la voluminosa correspondència que la precedí, les actes originals i molts d'altres documents extremament interessants, com un full en el

qual consten en autògraf de cada un d'ells els noms, adreces i càrrecs dels principals prehistoriadors d'Europa, molts d'ells ja desapareguts, serà dipositat a l'arxiu de l'Institut d'Estudis Catalans.

Intervé el **PRESIDENT** (es felicita que hom hagi fet públiques aquestes interessants dades històriques que tant de relleu donen a la personalitat d'un membre honorari de la Societat i amb ella a la ciència catalana, i celebra que ho hagi fet d'una manera tant documentada el Sr. Serra, que des del 1931 forma part del Consell Permanent dels Congressos de Prehistòria i on fa tres anys ha vingut a ocupar el mateix lloc que hi tenia Bosch i Gimpera com a membre hispànic). — R. ALBERT I LLAURÓ, Secretari.

23 maig 1951: Història. — Presideix el Sr. R. ARAMON I SERRA.

El **PRESIDENT** informa sobre les manifestacions de contingut històric del VIII Congrés Internacional d'Estudis Bizantins, tingut a Palerm del 3 al 10 d'abril, i sobre la recent constitució del Comitè Espanyol de Ciències Històriques, filial del Comitè Internacional.

El Sr. JOAN MERCADER analitza el 1719, *un any crític per a la Nova Planta a Catalunya*. Comença resumint la situació internacional a les darreries del 1718, en què es constituïa la Quàdruple Aliança per tal de garantir els acords d'Utrecht i Rastadt. Les intemperàncies d'Alberoni (ocupació de Sicília) obliguen a francesos i anglesos a un atac pel Pirineu basc i català. Subratlla l'emoció que produí a Catalunya, a penes sotmesa als Borbons, l'eventualitat d'una invasió forastera, i es refereix a les precaucions preses per la Reial Audiència filipista, la principal de les quals fou la formació de fusellers de muntanya catalans. Aquest fet, contradictori ja al desarmament integral que Felip V postulà després del 1714, va produir-se al mateix temps que una perillosa rebel·lió — la del guerriller Carrasquet — prenia peu a les comarques de la reraguarda catalana. Segueix exposant la tibantor creada entre aquells fusellers de l'Audiència i els militars filipistes, i com davant l'escomesa d'uns *dragons* desconeguts (en realitat, dels guerrillers catalans, protegits pel Regent de França), els primers hagueren de sucumbir com a força interior preventiva, mentre l'exèrcit espanyol es veia impotent per a defensar la frontera de cap a cap. Això significà — diu el comunicant — el lliurament de gairebé totes les comarques catalanes a poder dels guerrillers, els quals, si no envestiren Barcelona, fou perquè els en decantà el coronel Josep Antoni Martí, precisament un antic austriacista, ara al servei de Felip V. El capitost Bernic fou reclòs a la Ciutadella i un lloctinent seu, En Thomeu de Pollina, hagué de combatre desesperadament al Penedès. Parla del caràcter que degué tenir el moviment d'En Carrasquet, del qual, segons sembla, res no en volgueren saber les classes noble i burgesa del Principat, ni tampoc els catalans exiliats a Viena. En Carrasquet — diu el Sr. Mercader — pogué passar per un ídol gairebé llegendari, però el seu moviment era massa tèrbol perquè el secundés tot el poble català. A més a més, indubtablement no era oportú.

El **PRESIDENT**, vista la llargària de la comunicació presentada, decideix interrompre-la en aquest punt i continuar-ne l'exposició a la sessió vinent.

Intervenien el **PRESIDENT** (fa saber que aquesta comunicació és un resum del treball *Catalunya en el moviment internacional consegüent als tractats d'Utrecht-Rastadt (1715-1725)*, guanyador del Premi Josep Massot i Palmés de l'Institut en el concurs d'enguany i felicita el Sr. Mercader per haver obtingut aquest guardó), i els Srs. F. DURAN I CAÑAMERAS (observacions sobre l'ascendència i qualitats del magistrat Alòs, sobre la denominació de Reial Senat, que no accepta, i sobre la rebel·lió d'En Carrasquet), F. SOLDE-